

OZIVECE I SELO GRABAC

Deo Metohije gde su nekad bila sela Bica, Grabac i Drenovcic deluje gotovo nestvarno i pusto. Ostaci porusenih i popaljenih kuca uglavnom su uklonjeni. Ostalo je nesto suta. Njive neobradjene. Sumarke iskrčili Albanci u protekle tri godine. I vocnjaci su poseceni. Ali, po svoj prilici, zivot se u ovom kraju obnavlja.

Podizu se kuce za povratnike u sela Bica i Grabac. Na ulazu u Bicu stoje i dve barake. Jedna za mestane, druga za povratnike iz Grapca. U njima - kuhinja sa jednim sporetom i trpezarijom, dugackim stolom i klupama. Svi zajedno obeduju. Pored je baraka sa vojnicima Kfora. Italijanski vojnici cuvaju povratnike i kuce

koje se grade u Bici i Grapcu.

Prazan pasulj

Povratnici u selo Grabac stigli su ovde tek 10. septembra. Smesteni su privremeno, ovde u Bici, pod satorima.

Jedan sator za jednu porodicu. Nevelik. U njemu samo vojnici kreveti. Na sprat.

Bili su ljudi hrabri, sto to da se ne kaze, kad je 14 porodica, kako kazuje Zdravko Nesic, doslo ovde pocetkom septembra, u jesen, i to pod satore. I, eto, Bog daje lepo vreme, pa je od nasih 14 kuca, deset stavljeno pod krov, a cetiri se jos zidaju. Kazu predstavnici nemacke firme, koja vodi posao, da ce svi poslovi biti gotovi najkasnije do 15. decembra. Mi, po srpskom obicaju, kako veli Zdravko Nesic, govorimo i krstimo se: "Ako Bog dadne, u prve gotove kuce uselicemo se vec prvog decembra".

A kad smo mi, za Arandjelovdan, bili u Bici i Grapcu, bio je lep dan. Nas i povratnike i radnike na kucama grejalo je sunce okasnelog Miholjskog leta.

Po danu je prijatno. A noci, pod satorima, duso moja, hladne su. Ovi, iz UNHCR, dali nam neku cebad, koja kao od kostreti da je pravljena. Gruba su i hladna. Sva sreca da su nam monasi iz Visokih Decana poslali toplu cebad.

Ogrejemo se nekako. Ovako govori Tatjana Tosic, koja je tog dana bila zaduzena da posluje u zajednickoj kuhinji.

- Sta ce danas biti za rucak? Pa, pasulj. Mesa nemamo, dakle bice prazan - kaze Tatjana.

- Ali ukusan! - dodaje Milena Nesic koja, a sta ce drugo nego da pomaze "dezurnoj" Tatjani. Bivalo je, dodaje Milena, da se jela i punjena paprika. Onda, kad je sveze povrce - kupus, krompir i paprika, stiglo iz manastira Zice.

- S onim sto nam od hrane posalju UNHCR i Koordinacioni centar ima da se prezivi. Dani okracali pa dnevno dva puta jedemo. Doruckujemo oko deset sati, a rucak i veceru spojimo. Jedemo oko osamnaest casova. Posle malo porazgovaramo, a onda u satore, pod cebad - veli Tatjana Tosic.

Nevolja je, kako rece Zdravko Nesic, sto imaju samo jedan telefon. Nekako, kao da su od sveta odseceni "i pomalo zaboravljeni!", dodaje Boban Doncic.

- A prosle subote smo se "osladili". Jeli smo tortu. Donela je Margaret Rojal, ona sto je radila kod Mihaela Stajnera.

Otislala na novu duznost, pa dosla kod nas da se oprosti. Ljudski. Ima i medju njima dobrog naroda - kaze Milena Nesic.

Milena, inace, po Srbiji ima veliku porodicu. A ovde je dosla sama. "Rekla sam ovako: 'Kad se prvi covek u Grabac vrati, ja cu biti druga. Tako i bi. Vidis, hocu ovde, gde sam rodjena, starost da okoncam, da budem sahranjena pored pokojnog muza... I moji, mladji, ako hoce, mogu da se vrate".

Tice lastavice

A u ovoj prvoj "turi" povratnika, uglavnom su mladji ljudi, oni koji imaju izmedju 25 i 45 godina. "Radno sposobni. To je vazno!" - kaze Zdravko Nesic. Uslov da se zivot obnovi i odrzi jeste da se radi.

- Bogami, bez zena i dece, nista! - dodade Nebojsa Doncic.

- A kad ce devojkice da dodju? - upita Boban, Nebojsin prezimenjak.

Zna se sta muskarac treba da uradi - kucu da napravi, da se ozeni, sina da ima i vocnjak da posadi. Tako su nasi stari govorili. Na ovo podseca Zoran Masic, koji je drugare pozvao na rakijicu i meze, jer mu je Arandjelovdan krsna slava.

- Jeste li vi videli da ni ptica ovde nema? - upita Boban Doncic. Da hoce lastavice da se vrate, pa da slete devojkice na djerdjef, kao u onoj nasoj staroj pesmi!

- I da nam u kuci rastu decica, da u njivi rodi psenica belica, na prisoju vinova lozica! - dodade Zoran Masic, onako, slavski.

- Lepo pricaju ovi mladi ljudi. No, da vidimo gde smo i sta smo! Grade nam kuce. Za dvoclanu porodicu 44 kvadratna metra, za troclanu 56 kvadrata, a za cetvoroclane i vece po 69 kvadrata. Za pocetak, dosta. Ali, kuce su prazne! - kaze Zdravko Nesic.

- Obecao je Koordinacioni centar za Kosovo i Metohiju da ce nam dati po dva kreveta, sto, sest stolica i, ako bude moglo, frizider - podseca Boban Doncic.

- Obecali su i neku paru da nam daju, dok se ne snadjemo. Onima u Osojanima su dali - reze Miroslav Erakovic.

Ako su obecali, valjda ce obecanje odrzati. Sada je vazno da nam dopreme drva za lozenje. Bez toga, zimu prezimiti necemo! - ozbiljno zbori Zdravko Nesic.

Nasmeja se Tatjana Tosic: "Vi, muski, sve tragicno shvatate. Dace Bog da bude dobro!" - reze Tatjana, koja je "dvostruka izbeglica". Ona i muz, koji je iz ovog kraja, svojevremeno su izbegli iz Hrvatske i dosli u Grabac. Posle ih zadesila "bezanija" u Srbiju. Odlucili su da se vrate. Vele - pomoci ce dobri ljudi. A valjda i drzava.

Sve dok covek veruje sebi i ljudima, ima nade. Tako kaze Tatjana.

"A ima li nade za ovog Aleksandra, koji ima pet i po godina i koji je jedino dete, ovde, medju nama?", upita Zdravko Nesic.

- Ima! - siguran je Radoica Doncic. - Vratice se ovde i druga deca, kad kuce budu gotove. I skola se napravi.

- Aleksandar ce biti srecan. To vam ja kazem. Vidim ga kao momka, kako sa vocke koju je sam zasadio bere jabuku i devojci je daje. Tako mu Bog pomogao! I nama svima - reze Boban Doncic.

Na slici: Novopodignute kuce u selu Grabac

Stana Ristic

CRKVA NAJOSTRIJE OSUDJUJE VARVARSKO PUSTOSENJE GROBLJA U KOSOVOM POLJU

GRACANICA, 30. novembar 2002.

Srpska pravoslavna Eparhija rasko-prizrenska i kosovsko-metohijska najostrije osudjuje najnoviji varvarski napad albanskih ekstremista na srpsko pravoslavno groblje u Kosovu Polju.

Obelezavajuci nacionalni praznik Albanije, tzv. Dan zastave, lokalni albanski ekstremisti porusili su u noci izmedju 28. i 29. novembra 46 nadgrobnih spomenika na pravoslavnom groblju u Kosovu Polju, potvrdili su srpski izvori iz Kosova Polja. Prema informacijama pristiglim iz pravoslavne parohije u Kosovu Polju ekstremisti su unistili nadgrobnne spomenike uglednijih srpskih porodica kao i Srba postradalih nakon dolaska medjunarodne misije na Kosovo i Metohiju. Na vecini nadgrobnih ploca su u potpunosti unistene slike pokojnika i skinuta imena. Takodje su i osteceni i polomljeni krsni znaci.

Nakon prekjucerasnjeg napada na groblje u Decanima, ovaj najnoviji vandalski akt pokazuje nameru albanskih ekstremista da do kraja sprovedu svoju nameru i izbrisu poslednji trag srpskim grobovima i svetinjama na Kosovu i Metohiji. U svemu ovom posebno zabrinjava cinjenica da misija UN i KFOR nemaju nikakvo resenje za ovaj problem i da su groblja i novije crkve potpuno prepusteni svojoj sudbini i rusilackom nagonu "balkanskih talibana".

Info-sluzba ERP KIM

Na groblju u Kosovu Polju poruseno 49 spomenika

ZABRINJAVA NEEFIKASNOST KFORA

Gracanica, Beograd - Posle pustosenja pravoslavnog groblja u Decanima sredinom prosle nedelje, albanski ekstremisti su porusili 49 spomenika i dva nadgrobnna krsta na groblju u Kosovu Polju. Pozivajuci se na srpske izvore u ovom mestu Informativna sluzba Eparhije rasko-prizrenske javila je da su "lokalni albanski ekstremisti, obelezavajuci nacionalni praznik Albanije, "Dan zastave" unistili nadgrobnne spomenike uglednijih sprskih porodica kao i Srba postradalih posle dolaska medjunarodne misije na Kosovo i Metohiju. Na vecini nadgrobnih ploca u potpunosti su unistene slike pokojnika i skinuta imena, kao i krstovi.

Srpsko nacionalno vece Kosova i Metohije i Eparhija rasko-prizrenska osudili su najnoviji varvarski napad albanskih ekstremista na srpsko pravoslavno groblje u Kosovu Polju, ocenjujuci da "posebno zabrinjava cinjenica da Civilna misija UN i Kfor nemaju nikakvo resenje za ovaj problem i da su groblja i novije crkve potpuno prepusteni rusilackom nagonu "balkanskih talibana".

- Rat sa mrtvima niko nije dobio. Rusenje srpskih spomenika i sknavljenje grobalja poruka je za Srbe koji treba da se vrate. Ako ni mrtvi nemaju mira, znaci da nema ni povratka. To govori i o neefikasnosti Kfora, jer se javlja osecaj da medjunarodna misija nije spremna da zastiti Srbe, njihove crkve i groblja - izjavila je za Danas Rada Trajkovic, sef poslanickog kluba Koalicije Povrtak u privremenoj Skupstini Kosova.

Zbog teskog polozaja i sve ucestalijih napada na pripadnike srpske zajednice i rusenje crkava na Kosovu i Metohiji, danas bi u Patrijarsijskom dvoru u Beogradu trebalo da se odrzi zajedno sa redovnom sednicom Svetog arhijerejskog sinoda SPC i zasedanje prosirenog Odbora Svetog arhijereskog sabora za Kosovo i Metohiju, saznaje Danas u crkvenim izvorima.

J.T.

PREDSTAVNICI KOORDINACIONOG CENTRA ZA KOSOVO I METOHIJU DANAS POSETILI MANASTIR VISOKI DECANI

GRACANICA, 30. novembar 2002.

Sef pravne sluzbe Koordinacionog centra za Kosovo i Metohiju, Vladimir Bozovic sa svojim saradnicima posetio je danas manastir Visoki Decani kako bi se upoznao sa uslovima zivota u kojima zivi decansko bratstvo. Iguman manastira, o. Teodosije (Sibalic) upoznao je g. Bozovica sa najnovijim sknavljenjem groblja u Decanima kao i veoma teskim uslovima u kojima manastir zivi vec trecu godinu nakon dolaska medjunarodne misije na Kosovo i Metohiju. "Zadovoljni smo vojnom zastitom koju manastiru pruza italijanski KFOR, ali smo krajnje zabrinuti zbog neprijateljskog odnosa prema srpskim pravoslavnim svetinjama i grobljima od strane albanskog stanovnistva. Neshvatljivo je da i nakon izgradnje lokalnih i pokrajinskih institucija u ovom delu Kosova i Metohije nisu stvoreni minimalni uslovi za povratak srpskih prognanika i dostojanstven zivot monaskih bratstava i sestinstava," rekao je Teodosije. "Buduci da na Kosovu i Metohiji ni kosovske ni medjunarodne organizacije ne vode racuna o dugorocnim potrebama srpskih manastira, ostajemo u nadi da ce nasa drzava preko Koordinacionog centra za KIM nastaviti da ulaze napore kako bi se ocuvala ove svetinje i omogucio zivot monaha i monahinja", potvrdio je Info-sluzbi ERP KIM decanski iguman o. Teodosije.

Delegacija KC-a je nameravala da poseti i manastir Pecku Patrijarsiju, ali to nije bilo moguće zbog neprofesionalno organizovane pratnje jordanskih policajaca koji su zalutali na ulicama Peci i jedva nasli put prema Decanima izlozivsi

putnike riziku po njihovu bezbednost.

SAOPSTENJE ZA JAVNOST SA SEDNICE KOSOVSKO-METOHJSKOG ODBORA SVETOG ARHIJEREJSKOG SABORA SPC

Posle slusanja izvestaja sa terena od prisutnih clanova Odbora, Odbor je zakljucio da se stanje na Kosovu i Metohiji i posle tri i po godine od dolaska medjunarodne zajednice u liku UNMIK-a i KFOR-a ne popravlja nego se cak i pogorsava. Taj zakljucak je zasnovan na cinjenicama da se i danas svakodnevno desavaju napadi na preostale Srbe na Kosovu i Metohiji, nova ubistva, ranjavanja, pljacke, rusenja crkava i narocito u poslednje vreme ucestalo rusenje i sknavljenje grobalja.

Sve ove i druge poznate cinjenice govore nedvosmisleno kako o zadnjim namerama albanskih ekstremista da uniste i svaki trag postojanja Srba na Kosovu i Metohiji, tako i o neuspehu misije medjunarodne zajednice da ispuni svoja obecanja i obaveze koje je preuzela Rezolucijom 1244, da omoguci miran i bezbedan zivot svima, povratak svih prognanih u svoje domove i postovanje osnovnih ljudskih prava svih stanovnika Kosova i Metohije. Neshvatljivo je nastojanje odgovornih iz medjunarodne zajednice da izjavama o opstem poboljsanju bezbednosti na Kosovu i Metohiji prikriju stvarno tesko stanje za Srbe a s druge strane ohrabre pocinioce da nastave sa zlodelima.

Odbor se nije zadržao samo na konstataciji teskog stanja na Kosovu i Metohiji, nego je i preduzeo niz konkretnih aktivnosti usmerenih s jedne strane prema vlastima Srbije i Jugoslavije od kojih se ocekuje veca angazovanost u saradnji sa medjunarodnom zajednicom u zastiti prava svih gradjana Kosova i Metohije i veca pomoc Srbima na Kosovu, a sa druge strane prema medjunarodnoj zajednici od koje se odlucno zahteva i ocekuje da u svome angazovanju pokaze punu objektivnost i maksimalnu angazovanost u zastiti licne i imovinske bezbednosti svih gradjana, bez obzira kojoj nacionalnosti pripadali.

Odbor takodje bratski i ocinski poziva Srbe na Kosmetu i narocito Srbe povratnike da istraju u ostajanju i opstajanju na Kosovu i Metohiji, i poziva sve Srbe i sve ljude dobre volje da pomognu srpskoj zajednici na ovoj svetoj zemlji.

Isto tako, Odbor je usvojio predlog Episkopa Atanasija da se sto pre dopuni poslednjim podacima Memorandum o Kosovu i Metohiji koji bi bio upucen medjunarodnoj javnosti. Sa zadovoljstvom je prihvacen predlog da sledeca sednica ovog Odbora bude odrzana u jednom od manastira na Kosovu i Metohiji.

Patrijarsija Srpska,

Beograd, 2. decembra 2002. g. g.

Posle tri i po godine, na Kosovu i Metohiji

UNMIK USPOSTAVIO VLAST U SEVERNOJ MITROVICI

Kosovska Mitrovica, 26. novembra

Posle tri i po godine, UNMIK administracija uspostavila je vlast na citavoj teritoriji Kosova. Na sinocnjoj konferenciji za novinare, odrzanoj u kancelariji za lokalne zajednice u severnom delu Kosovske Mitrovice, Mihael Stajner, specijalni predstavnik generalnog sekretara UN, potpisao je administrativno naredjenje kojim se uspostavlja legitimitet nad severnim delom Kosovske Mitrovice.

Stupanjem na snagu ovog administrativnog naredjenja, sve duznosti i ovlasenja dodeljeni su opštini i opštinskim administrativnim vlastima, shodno uredbi UNMIK-a, i bice privremeno izvorsavani u severnom delu Kosovske Mitrovice pod ingerencijom opštinskog administratora za Mitrovicu.

U dokumentu koji je Stajner potpisao stoji da je za sprovedjenje vlasti u ovom delu grada zaduzen opštinski administrator Ramiz Abisek. Radice dve kancelarije, na dve lokacije. Jedna ce biti u Kolasinskoj ulici, u kojoj je do juce bila Skupština opštine severnog dela grada, a druga u sadasnjoj kancelariji za lokalne zajednice, u zgradi bivseg elektroracunskog centra Trepce.

Kako je rekao Stajner, usluge ce biti pružane svim pripadnicima nacionalnih zajednica, a na UNMIK-ov konkurs se vec danas mogu javiti svi oni koji ispunjavaju uslove i znaju da rade posao. Uostalom, svi zaposleni u lokalnoj samoupravi, 70 radnika koji su bili zaposleni u lokalnoj samoupravi u Skupštini opštine Kosovska Mitrovica, bice primljeni.

- Obecao sam zakonodavstvo i sluzbe u severnom delu grada. To sam danas nalozio i od danas pocinje novo poglavlje u Kosovskoj Mitrovici i na Kosovu - kazao je Mihael Stajner i podsetio da je legitimna struktura u severnom delu grada UNMIK administracija. On je jos rekao da je to rezultat odlucne politike "korak po korak", a zvanicni Beograd je bio od pomoci u ovom pristupu. Ponovio je da nece biti provokacije sa juga, a na mostu ce i dalje biti pripadnici UN policije i snage Kfora.

Decentralizacija ce uslediti, kazao je Stajner, kada Mitrovica bude imala demokratske predstavnike. Takodje je podsetio da ce biti ojacana ekonomija, za mlade ce biti otvorena nova radna mesta, a time i za perspektivu i bolji zivot. Za suzbijanje kriminala i sprovedjenje zakona u severnom, srpskom delu grada bice zaduzeni jedino pripadnici UN policije i Kosovska policijska sluzba, istakao je on.

B. Radomirovic

SOLANA: ZNACAJAN KORAK KA NORMALIZACIJI SITUACIJE

Brisel, 26. novembra (***Tanjug***)

Prelazak administracije u severnom, srpskom delu Kosovske Mitrovice u nadležnost Misije Ujedinjenih nacija na Kosovu predstavlja "znacajan korak" za normalizaciju situacije u Pokrajini, procenio je danas visoki predstavnik Evropske unije za spoljnu politiku i bezbednost Havijer Solana.

"Sirenje direktne administrativne vlasti UNMIK-a na severni deo (Kosovske) Mitrovice predstavlja znacajan korak ka

normalizaciji stanja na Kosovu", navodi se u saopštenju iz Solaninog kabineta.

Konferencija za novinare Demokratske alternative

REALIZOVAN DOGOVOR BEOGRADA I UNMIK-A

Predsednik Koordinacionog centra za Kosovo i Metohiju Nebojsa Covic izjavio je juce da je prelazak administracije u severnom delu Kosovske Mitrovice u nadležnost UNMIK-a rezultat dogovora koji je napravljen na relaciji Beograd - UNMIK.

U sestoclano vece koje ce upravljati severnom Kosovskom Mitrovicom uci ce predstavnici lokalnih stranaka i politickih organizacija koji zive na tom prostoru, naglasio je Covic na konferenciji za novinare Demokratske alternative, ciji je predsednik.

Sledeci korak je Kosovska policijska sluzba, u koju ce uci bivsi pripadnici Ministarstva unutarasnih polova i predstavnici "Cuvara mostova", a bice otvorena i visa skola za policiju na prostoru severnog Kosova i Metohije, najavio je on.

Nema najezde iz juzne Mitrovice, niti njihovog upravljanja severnom Mitrovicom, naglasio je Covic i dodao da ce u UNMIK-ovu administraciju biti primljeno 70 ljudi, a da ce za visak zaposlenih iz sadasnje administracije biti obezbedjen posao.

Sef UNMIK-a Mihael Stajner potpisao je sinoc u Kosovskoj Mitrovici administrativnu direktivu o upravljanju gradom kao jedinstvenom teritorijom, a za opstinskog administratora imenovao Dzona Rodzera.

(Tanjug)

SAD o planu Unmika za Kosovsku Mitrovicu

PODRSKA VASINGTONA

VASHINGTON (*Beta-AFP*) - SAD su u utorak uvece podrzale Unmikovo preuzimanje kontrole nad severnim, srpskim delom Kosovske Mitrovice.

"SAD cvrsto podrzavaju napore specijalnog predstavnika UN Mihaela Stajnera za ujedinjenje podeljene Mitrovice", saopstila je predstavnica Stejt departmenta Lin Kasel.

Sef Unmika Mihael Stajner potpisao je u ponedeljak zakon kojim se sever Kosovske Mitrovice stavlja pod nadležnost posebnog administratora UN za severno Kosovo.

"Ohrabrujemo sve gradjane Mitrovice da se udruze u ovim merama namenjenim za uvodjenje bezbednosti i stabilnosti i za ekonomski razvoj za sve ljude u tom gradu", kaze se u saopstenju Kaselove.

Nebojsa Covic najavio za sledecu godinu

POVRATAK RASELJENIH

BEOGRAD (*Beta*) - Nebojsa Covic, potpredsednik Vlade Srbije i sef Koordinacionog centra za Kosmet izjavio je juce da ce 2003. godine poceti konkretizacija programa povratka prognanih i raseljenih lica s Kosova i Metohije. Covic je na konferenciji za novinare Izbornog staba Vojislava Kostunice kazao da je prioritet Srbije povratak prognanih na Kosovo i sprovodjenje programa opstanka na tim prostorima.

On je ocenio da je decentralizacija vlasti na Kosovu neophodna, dodavsi da 2. decembra stize ekspertska grupa SE koji ce se baviti tim pitanjem. Covic je naglasio i da ce do 2004. godine 440 bivsih radnika MUP-a Srbije poceti da radi u Kosovskoj policijskoj sluzbi. On je dodao i da je veoma vazno da nasa zemlja udje u program NATO-a Partnerstvo za mir.

On je rekao da se poslanici "Povratka" nece vracati u kosovsku skupstinu sve dok ne dobiju precizne garancije da ce biti sprecena majorizacija nad njima.

Nebojsa Covic u Kosovskoj Mitrovici

SAMOUPIRAVA JE KORAK DO DECENTRALIZACIJE

Kosovska Mitrovica, 27. novembra

Dokument, administrativno naredjenje koje je Mihael Stajner, sef UNMIK-a za Kosovo i Metohiju, potpisao preksinoc u severnom delu Kosovske Mitrovice, cime je dao "legitimitet severnom delu Kosovske Mitrovice i, posle tri i po godine UNMIK uspostavio vlast na citavoj teritoriji Kosmeta", u stvari je deo sporazuma izmedju predstavnika vlasti u Beogradu i UNMIK administracije. Kosovska Mitrovica je jedinstven grad. Stanovnici u severnoj Kosovskoj Mitrovici, pretežno Srbi, dobili su lokalnu samoupravu i tako ce biti sve dok se ne zavrsi generalni projekt decentralizacije na Kosovu i Metohiji.

Ovo se, izmedju ostalog, culo na danasnjoj konferenciji u "Medija centru" u Bosnjackoj mahali koju je odrzao Nebojsa Covic, sef Koordinacionog centra i potpredsednik republike vlade.

Covic je danas ponovo podsetio da ce u severnom delu Kosovske Mitrovice biti uspostavljena Kosovska policijska sluzba u kojoj ce biti iskljucivo predstavnici srpske nacionalne zajednice, medju njima i pripadnici MUP-a, gradjani ali i pripadnici organizacije "Cuvari mosta". "Posle ovoga vise niko nece moci da govori da je jedino severna Kosovska Mitrovica problem na Kosovu i Metohiji" - rekao je Covic.

Covic je danas takodje kazao da je dosadasnja saradnja sa politickim strukturama u severnoj Kosovskoj Mitrovici "konstruktivna, a gradjani severne Mitrovice ce se uskoro uveriti da sve sto je uradjeno ide u njihovu korist".

Na pitanje novinara kako tumaci jucerasnji nalet Albanaca sa juzne strane, koji su prilikom posete Mihaela Stajnera hteli da predju u severni, srpski deo grada, Nebojsa Covic je rekao:

- Jos nije vreme za prelazak sa jedne na drugu stranu i svi koji zele da predju, zapravo provociraju. UNMIK i Kfor to

treba da sprece, rekao je Nebojsa Covic.

Na danasnjoj konferenciji za novinare govorili su i Nikola Radovic, predsednik Skupstine opstine Kosovska Mitrovica, i Zoran Bratic, predsednik Izvrsnog odbora u severnom delu grada. Oni su potvrdili da su u lokalnoj samoupravi dobili ugovor o radu, kao i da ce biti mesta za jos 70 radnika, ali su trazili jos deset dodatnih mesta, uvereni da je ovo samo privremeno resenje.

B. Radomirovic

Sprečen incident u Kosovskoj Mitrovici

KFOR ZAUSTAVIO ALBANCE NA MOSTU

Kosovska Mitrovica, 26. novembra

(Tanjug)

Grupa od oko 200 mladih Albanaca okupila se danas na juznoj strani mosta na Ibru i pokusala da predje u severni, srpski deo grada, u cemu su ih sprecile snage Kfora i UNMIK policije.

Kako su Tanjugu potvrdili srpski izvori, pozivajuci se na izvor iz policije UN, Albanci su objasnili da zele da predju u severni deo grada jer je "Mitrovica od juce jedinstven grad".

Kfor je reagovao dovlačenjem transportera kod Hale sportova, a UNMIK policija je pojacala redove.

Na zgradi Kulturnog centra, koji se nalazi na juznoj strani, tik uz Ibar, Albanci su istakli albansku zastavu i veliki transparent na kome pise 28. novembar, sto je nacionalni praznik Republike Albanije, dan koji i kosovski Albanci redovno obelezavaju i slave kao svoj nacionalni praznik.

Sa severne strane mosta, kao reakcija na albansko okupljanje, sakupilo se stotinak Srba, vidno uznemirenih, posle jucerasnjeg preuzimanja zgrade Skupstine opstine od administracije UN.

Kako su Tanjugu potvrdili srpski izvori, pred zgradu opstine, koju ne obezbeduju Francuzi vec Pakistanci, UNMIK je vec dovukao masine za renoviranje zgrade.

Bivsi radnici opstine, njih stotinak, jutros je doslo na most, nezadovoljni zbog gubitka posla.

Oficir pres-centra Kfora potpukovnik Lokner potvrdio je Tanjugu da se danas na juznoj strani mosta okupilo oko 200 do 250 mladih Albanaca, a na severnoj strani oko 80 Srba.

"Nije bilo agresije, a Albanci su se razisli posle odlaska Mihaela Stajnera koji je bio u poseti Mitrovici", rekao je Lokner, dodavsi da je i na severnoj strani sve mirno.

BOMBA PRED SRPSKOM KUCOM

Gnjilane, 26. novembra

Jaka eksplozija dogodila se sinoc oko 20 sati u Gnjilanu ispred dvorista porodica Miomira i Miodraga Cuckica, koje su se nedavno vratile u svoje kuce, u Ulici Stojadina Trajica. Radi se o eksplozivnoj napravi koja je podmetnuta pet metara od ulaza njihove kuce. Srecom, niko nije povredjen iako su svih sedam clanova porodica Cuckic bili na okupu, ali su deca dozivela sok. Materijalna steta je neznatna. Predstavnici UNMIK policije i Kfora preduzeli su opseznu istragu, ali pocinioci su ostali nepoznati.

Pre vise od dva meseca, nekoliko dana posle povratka ovih porodica u Gnjilane bacene su dve bombe na njihove kuce, ali, na sreću, nisu eksplodirale, pa ih je Kfor neutralisao naknadnom detonacijom.

R. B.

Medju povratnicima u selo Bica

NISMO ZAMORCICI

Pocetak povratka u Bicu je kasnio. Prvih 14 porodica doslo je ovde tek 29. jula. Smestene su pod satore. Nesto kasnije, pocetkom oktobra, doslo je jos 13 porodica. Krajem oktobra bile su gotove kuce za prvu grupu povratnika. Izgradnja domova i za drugu grupu privodi se kraju. Sve su kuce stavljene pod krov. Jos su samo dve porodice pod satorima... To sto su ljudi iz satora presli u kuce, kako kaze Nebojsa Doncic, predstavnik sela, ne znaci da su njihovi zivotni problemi reseni.

Ljudi su, prakticno, kako kaze, usli u prazne kuce. Preneli su iz satora vojnicke krevete. Imaju struju i vodu. I to je sve.

Zivot iz pocetka

Dugo prizeljivani povratak nije bio nimalo lak. Izdrzalo se tri meseca pod satorima. Obedovalo se zajednicki, "na kazanu", kako to narod kaze... Ponesto se radilo. Koga su predstavnici nemacke firme koja gradi kuce pozvali, i kad su ga pozvali, taj je radio na gradjevini... zavrсило se i to. Sad valja zimu prezimiti.

UNMIK je za svaku kucu obecao po mali sporet na drva, od cega je nesto i stiglo. Dopremljeno je i oko sto kubika drva, mada je za zimu potrebno bar tri puta vise... Koordinacioni centar za Kosovo i Metohiju je obecao da ce za svaku kucu dati prave krevete, po jedan sto i sest stolica i sudoperu. I, ako se bude moglo, po friider. Od toga, kako rece Nebojsa Doncic, jos nista nije stiglo.

UNHCR je, do sada, slao osnovne potreptine u hrani. Kako ce dalje biti, ne zna se tacno. Pretpostavlja se da ce ovu obavezu preuzeti Koordinacioni centar.

Dobro je kad vise ljudi i organizacija hoce da pomognu. Tako, pomalo sebi u bradu, govori povratnik Bratislav Ilic. Ali, dodaje, nije dobro kad se "previse faktora petlja ovde". Znete kako narod kaze - "kad je mnogo babica"... Ovde dolaze UNHCR, UNMIK i Koordinacioni centar. Tu je nemacka firma koja zida kuce. "Motaju" se i tri nevladine organizacije... A cinjenica je, kako kaze Bratislav Ilic, da je Srpska pravoslavna crkva za protekla tri meseca najvise pomogla narodu.

- Dobro, de - preslisava se Ilic - Predstavnici UNHCR-a su trazili da porodice povratnika za vreme gradnje kuca dodju

pod satore. Oni su hteli da budu sigurni da stvarno zelimo da se vratimo. Valjda su se i uverili... Na nas ovde, ali i na one ljude u Osojanu, ovi "medjunarodni" gledaju kao na zamorice. I ne samo oni. Dodju nasi ljudi, raseljeni po Srbiji, da vide kako je i sta se radi. Nas zagledaju i, kao u poverenju, pitaju: "Hocete li izdrzati?" Mi odgovaramo: "Hocemo!"

Povratak dece

Bratislav Ilic prica malo "po svome", ali je, kako kaze Nebojsa Doncic, gotovo u svemu u pravu... Naime, na sastanku u Kraljevu, pred povratak u Bicu bilo je receno - da ce se obezbediti skolovanje dece. Da deca idu u skolu, moraju. Porodice koje su dosle u Bicu nisu kompletne. Majke sa decom su ostale u Srbiji da bi deca isla u skole. Trebalo bi da ovde dodju...

Sef UNMIK-a za povratak u regionu Peci Greta Lever je rekla da ce se u Bici graditi skola sa cetiri ucionice. A predstavnik UNHCR kaze da gradnja skole nije u programu.

- Kome da verujemo? - pita se Nebojsa Doncic.

Pitali smo Vesnu Petkovic iz informativne sluzbe UNHCR sta ova organizacija predlaze kao resenje. Ona kaze da deca iz Bice eventualno mogu da idu u osnovnu skolu u selo Stupelj. Tu skolu sada poadjaju deca Albanaca i Egipcana. Da bi dolazila i srpska, potrebno je "samo" da se obezbedi prevoz i da se nadje srpski ucitelj. Druga mogucnost je da se deca iz Bice i Grapca prevoze do Osojana.

Povratnici u Bicu kazu da je ipak jevtinije i bolje da se u selu sagradi mala skola i da u nju idu deca iz Bice, Grapca i eventualno Drenovcica, ako se u njega Srbi vrate. Bilo kako bilo, problem djaka mora da se resi.

Do proleca ce morati da se rese jos neki problemi. One pomenute tri nevladine organizacije hoce da pomognu da se u selu formira, kako oni kazu, alijansa (a po naski zadruga). Treba da se nabave masine i stoka kako bi se pokrenula poljoprivredna proizvodnja. Pominje se osnivanje mini farme i radionice. Tada bi bilo posla i ljudi bi imali od cega da zive.

A ziv covek se, kaze Bratislav Ilic, ponekad i razboli. Moramo i da se lecimo. Mi u Bici mislimo ovako. Bolje je da se u nekoj kuci ovde odvoji prostorija za ambulantu, pa da u nju bar dvaput nedeljno dolazi lekar, nego da se bolesnici odavde voze u Osojane ili negde drugde. Za to je potrebno posebno vozilo, pa pratnja... Neko hoce, kako se cini, komplikovana, a ne jednostavna resenja.

Neka se zna da su povratnici dosli na svoje. Ne ze, kaze Nebojsa Doncic da se sa njima eksperimentise. Hoce, koliko se to moze, da zive normalno... Kad drugi raseljenici vide da su prvi povratnici "dosli u normalu", vratice se i oni.

- Da Bog da! - dodade Bratislav Ilic.

Stana Ristic

Sef civilne misije UN u severnoj Mitrovici

MISIJA ZAVISI OD MULTIETNICNOSTI

Kosovska Mitrovica, 30. novembra

Sef civilne misije UN za Kosovo i Metohiju Mihael Stajner posetio je danas kancelarije buduće UNMIK administracije u Kolasinskoj ulici, gde je do pre dva dana bilo sediste srpske Skupstine opstine u ovom delu grada. Potom se u pratnji zvanicnika UN uputio u zgradu kosovske poverenicke agencije, da bi se obratio novinarima u kafe- baru "Crna dama". Specijalni predstavnik generalnog sekretara UN je kazao da je "prava stvar uradjena u severnoj Kosovskoj Mitrovici uvodjenjem legitimnih struktura vlasti". Uostalom, kazao je on, "mi smo prepoznali sta je pravo resenje za gradjane severne Kosovske Mitrovice".

Odgovarajuci na brojna pitanja novinara, koja su se prvenstveno ticala severne Mitrovice, od pre nekoliko dana "jedinstvenog grada", Stajner je rekao da je multietnicnost cilj UN za celu teritoriju juzne srpske pokrajine. Ukoliko se to ne postigne, znaci da nece uspeti ni misija UN. "Ovo, na kraju, sto smo mi uradili", istakao je Stajner, "ima za cilj multietnicki grad. Nista u Mitrovici necemo uraditi sto bi bilo ishitreno. Jedan od nasih ciljeva je povratak u Kosovsku Mitrovicu, a i u ostale gradove na teritoriji Kosova i Metohije jer je, uostalom, pravo svake osobe da se vrati u mesto svog rodjenja".

- Kada je rec o povratku - rekao je Stajner - prvo cemo raditi po principu projekta "idi-vidi" i to moramo da radimo veoma organizovano.

Novinare je zanimalo i sta ce se dogoditi sa srpskim predstavnicima u kosovskom parlamentu i da li ce uz njegove garancije oni ponovo biti u skupstinskim klupama.

- Oformio sam komisiju OEBS-a koja ce nadgledati rad parlamenta. Hocemo da postignemo da parlament funkcionise, prvenstveno kada je rec o manjinskim zajednicama. "Nadgledanje" ce biti objektivno i njime ce biti obuhvacen rad predsednistva, Skupstine, kao i svih parlamentaraca. Medjutim, i pored svih garancija koje sam dao i nadgledanja misije OEBS-a, Srbi sami moraju da odluče da li ce ucestvovati u radu Skupstine. Moram reci da je, u stvari, i moralno pravo svakog parlamentarca da zastupa interese ljudi koji su ga izabrali - rekao je Stajner.

Njemu je ponovo postavljeno i pitanje o nezavisnosti Kosova i Metohije.

- Svakodnevno smo suoceni sa izjavama politickih lidera koji zagovaraju nezavisnost. Godinama se o tome prica.

Medjutim, konacan status Kosova i Metohije bice resen u procesu koji ce s vremenom doci. Prvo moraju da budu uspostavljeni standardi, a i ne moze se o tom problemu unilateralno razgovarati, vec je neophodan dijalog. To pitanje ubrzo cu postaviti na sednici Saveta bezbednosti.

-Konacno, svi zelimo da imamo legitimne strukture. Svi zelimo da budemo deo legitimnog procesa i da nas priznaje ceo svet. Doci cemo u situaciju kada cemo mi morati da razgovaramo sa predstavnicima zdravstva i prosvete. Medjutim, ne mozemo pitanja koja su se gomilala tri i po godine resavati za jednu noc - kazao je Mihael Stajner prilikom jucerasnje posete severnoj Mitrovici

STAJNEROVA ODLUKA DISKRIMINATORSKA

Kosovska Mitrovica, 30. novembra

Povodom odluke specijalnog predstavnika generalnog sekretara UN za Kosmet Mihaela Stajnera da "samo Srbi na Kosovu i Metohiji kao manjinska zajednica ne placaju preregistraciju vozila na kosovske tablice", nacionalna zajednica Goranaca Kosova i Metohije uputila je protestno pismo Mihaelu Stajneru u kome se, izmedju ostalog, kaze: "Mi, Goranci, obracamo vam se na ovaj nacin jer ste nas svrstali u gradjane drugog reda, iako smo i mi sa ogranicenom bezbednoscu, bez slobode kretanja i drugih elementarnih ljudskih prava. U Gori nas je ostalo vise od 7.000 i apsolutno smo sa istim a mozda i vecim problemima nego sto ih ima srpska zajednica. Vasa odluka da Srbe oslobodite placanja preregistracije vozila na Kosovu direktno klasifikuje manjinske zajednice ovde".

U pismu koje je potpisao predsednik Izvrsnog odbora Skupstine opstine Gora Ibro Vajit, dalje se kaze:

"Na ovaj nacin, nacionalna zajednica Goranaca Kosmeta upucuje vam protestno pismo i trazi da prosirite vasu odluku da neplacanje registracije vozila imaju i Goranci ali i ostale manjinske zajednice na Kosovu i Metohiji. Jer, vasa odluka o ovome je nepostena, neobjektivna, nedemokratska a i diskriminatoriska. Stoga vas molimo da ispravite vasu odluku o besplatnoj preregistraciji vozila i da u novu odluku uvrstite i Gorance".

Delovi intervjuja Nebojse Covica, potpredsednika Vlade Srbije, predsednika Koordinacionog centra za Kosovo i Metohiju Republike Srbije i SRJ i lidera Demokratske alternative

IDEJE O VELIKIM I ETNICKI CISTIM DRZAVAMA LOSE SU PROLAZILE NA OVIM PROSTORIMA

Srbija bi trebalo da bude demokratska zemlja sa punom vladavinom prava, sa potpuno postavljenim institucijama i institucijama sa apsolutnom odgovornoscu, zemlja u kojoj su postavljeni ekonomski standardi po evropskim i svetskim pravilima i zemlja koja je potpuno harmonizovana sa Evropskom unijom. Sve je u tome. Siguran sam da Srbija to moze, ali je potrebno mnogo vise sloge kod vecinskog naroda, a to su Srbi. Bez toga, plasim se da cemo imati problem sa buducnoscu i on se vec nazire u smislu odlaska iz zemlje velikog broja mladih strucnjaka i nakon 5. oktobra 2000. godine. To deluje obeshrabrujuce i depresivno. Srbija mora da ukljuci i sve svoje potencijale iz dijaspore. Potrebna nam je objedinjena dijaspora, a to ne moze da se postigne ako ni matica nije objedinjena.

Ovakvu viziju Srbije u kojoj bi se kandidovao za predsednika ima potpredsednik Vlade Srbije, predsednik Koordinacionog centra za Kosovo i Metohiju i lider Demokratske alternative Nebojsa Covic koji u intervjuu za Danas podseca da je za stvaranje jake i moderne evropske drzave potrebno vreme, a koliko ce to da traje, kako kaze, zavisi od nas, od toga kako budemo odredili prioritete i koliko budemo, bez strancarenja, slozni oko nacionalnih i drzavnih interesa.

Tokom posete Jugoslaviji, nezadovoljan brojem izbeglih lica koja su se vratila na Kosovo i Metohiju, generalni sekretar UN Kofi Anan izjavio je, izmedju ostalog, da je za obezbedjivanje trajnog povratka najvazniji faktor vremena. Ima li nagovestaja koliko je vremena za to potrebno?

- Nema nagovestaja, jer mislim da je nezahvalno to vremenski orocavati iako je potpuno razumljivo nestrpljenje kod velikog broja interno raseljenih i prognanih lica. Medjutim, ne treba davati neki vremenski rok ili okvir, jer, ako se to ne sprovede u tom roku, mozete da imate velike probleme. Zato se cuvamo takvih izjava u kojima bi se definisali kruti vremenski okviri. U svakom slucaju, kad kazemo "vreme" onda treba biti realan i reci "sto pre i u sto je moguće kracem roku", a da se pri tome zadovolje bezbednost i sloboda kretanja i svi ostali faktori koji proizilaze iz odrzivog povratka. Jednom prilikom ste rekli da ukoliko raseljeni sa Kosova samoinicijativno krenu natrag svojim kucama da nece vise imati ko da im kaze da odustanu od povratka. Sta to tacno znaci?

- To tacno znaci da vise niko nece imati moralno pravo, jer fakticki je dva puta, u junu i septembru ove godine, odlozена jedna takva njihova inicijativa. Jako je tesko da neko nekome u 21. veku objasni da ne moze da se vrati svojoj kuci, da ne moze u njoj da zivi i da ne moze da bude bezbedan na svom posedu. Mislim da su tokom ove godine istrosena ta dva kredita, u smislu konstruktivnog pristupa vezanog za razumevanje kod interno raseljenih lica, da ne dodje do nekakvog masovnog povratka kojim bi se eventualno isprovocirao incident na administrativnoj liniji ili na samom prostoru Kosova i Metohije. Ali, to su potrosene mogucnosti i o tome svi zajedno treba da vodimo racuna.

Da li Vam je za resavanje pitanja Kosova potrebna jaca podrška Savezne i republicke vlade ili je Kosovo jos uvek problem samo Nebojse Covica?

- Imam podršku toliku koliku imam. Kao sto i sami vidite, na nasoj unutaršnjoj politickoj sceni, nazalost, skoro sve je postalo strancarenje i svi problemi sa kojima se zemlja susrece, kako unutarpoliticki tako i spoljnopoliticki, postavljaju se tako da maltene imate "sacekuse" sa svih strana. To se dogadja svakodnevno. Bilo bi dobro kada bi ta podrška bila ne veca, nego iskrenija. Veka, u smislu da Vlada donese sve odluke, nije nikakav problem. I na Saveznoj i na republickoj vladi prodju odluke koje su naravno proverene, kao i nasi predlozi, ali se onda postavlja pitanje u samom sprovođenju stepena iskrenosti i stepena homogenosti svih predstavnika Vlade kada te odluke primenjujemo. Tu imamo ocigledan problem.

I drugi problem je sto odluke, strategije i planove koje smo usvojili ljudi izgleda slabo citaju, a samim tim i slabo razumeju i onda se javlja dodatni problem oko implementacije svega toga u praksi.

U Lucernu ste tokom vikenda ucestvovali na skupu "Albanci i njihovi susedi". Pa, mogu li Albanci da budu dobre komsije?

- Mislim da Albanci mogu da budu dobre komsije, ali potrebno je vreme, jer, u svakom slucaju, to je jedan proces koji ce potrajati. Na kraju krajeva, problem Kosova i Metohije nije problem koji se dogodio 1999. godine. On se nama dogadja

dva veka unazad, od kraja 18.veka, a određene kulminacije dogodile su se u samom 19. veku da bi se prenele i u dvadeseti, sve do Balkanskih ratova 1913. godine kada je i proglašena država Albanija, a Kosovo i Metohija ostao prostor u okvirima Republike Srbije. I naravno, od tada se greske permanentno prave. Bilo ih je jako puno i problemi su se nagomilali sto znaci da mi imamo posla sa vekovnom netrpeljivoscu i isklucivoscu koja je u pojedinim periodima bila manja, a u nekim veca.

Mislim da postoji model pomocu koga mozemo resiti ovaj problem u smislu zajednickog zivota na veoma izrazenom multietnickom prostoru, s tim sto jedan zajednicki cilj koji je postavljen pred sve nas, a to su evroatlantske integracije, fakticki je motivacija da do toga dodje. Ono sto mene brine, to je visok stepen medjuetnicke isklucivosti i netolerancije, a da bi se taj stepen smanjivao, u tom delu posla najodgovorniji su politicari, politicari koji moraju da salju umerene poruke i da gradjanima objasnjavaju sta se zapravo dogodilo. Slazem se da treba da se vracaju u istoriju, ali iz nje ne treba da vade isklucivo i samo ono sto je bilo najrunije. Iz te istorije treba vaditi pouke kako prevazilaziti sve ono ruzno sto je nas prostor, prostor Balkana, prosao u proteklih stotinak i vise godine.

Zabrinut sam da je takvih politicara malo, da se oni na ovim prostorima jos uvek nose idejom kako manipulirati masom. Masu je lako animirati nacionalistickim uzvicima, manipulacijama i komercijalnim patriotizmom, jer masa ima jos jako puno oziljaka i rana iz proslog vremena.

Ono sto je evidentno je da srpski i albanski narod ili srpsko i albansko nacionalno pitanje nije reseno i otuda imamo konfliktnu situaciju koja vec jako dugo traje i koja u toj krizi hrani sama sebe. Mislim da je do kulminacije doslo pocetkom 1999. godine, tokom bombardovanja. Takodje, ne treba da se zaboravi i da je jako puno krvi i zrtava palo i sa jedne i sa druge strane. To su veliki i duboki oziljci za koje ce biti potrebno vreme da se prevazidju i da bi ljudi dobili ono elementarno poverenje u smislu da jedni pored drugih mogu da zive, da jedni druge dopunjavaju i da vide smisao tog zajednickog zivota, a sve u cilju da im je izgledna perspektiva i da im standard iz dana u dan raste. Znete, siromasni ce se tesko pomiriti.

Pomenuli ste da je tokom skupa u Lucernu receno da je zamrla ideja o Velikoj Albaniji. Koliko je to iskren stav predstavnika albanske strane?

- Ja ne mogu da kazem koliko je to iskreno, ali vreme ce vrlo brzo pokazati koliko su to stvarno iskreni stavovi.

Medjutim, ideje o velikim i etnicki cistim drzavama lose su prolazile na ovim prostorima i njih su obicno placali narodi iz etnickih zajednica koje su bile povezane sa nazivom takvih drzava. Vrlo izrazene primere imate i kod Hrvata i kod Srba i mislim da Albanci ne smeju i ne bi trebalo da idu tim putem. Oni su se na tom skupu javno ogradili od tih ideja.

Videcemo kroz vreme da li je stvarno ideja o Velikoj Albaniji stavljena u stranu. Ja, u principu verujem, ali ne mogu da kazem potpuno, jer je vreme glavni faktor u kome cemo vratiti to poverenje izmedju sebe.

Kako vidite Kosovo i Metohiju po odlasku medjunarodnih snaga sa tog podrucja?

- Ja ga zasad uopste ne vidim, kao sto jako tesko mogu da vidim Bosnu i Hercegovinu po odlasku medjunarodnih snaga. Mislim da treba da prodje jos vremena da bismo uopste mogli to da sagledavamo. Inace, ja mogu da kazem opstu politicku floskulu da vidim Kosovo ili BiH kao multietnicke, ali da li ce ta multietnicka crta i kategorija da bude održiva, to ne mogu da kazem. Znaci, jos uvek ne mogu da sagledam onako konacno, a da to bude realno, da bude održivo, kao sto ne mogu da sagledam ni prostor BiH bez medjunarodnih snaga. Sasvim slucajno ih povezujem, ali eto, na neki nacin imamo dva protektorata, doduse razlicita s obzirom na to da je BiH država, a Kosovo i Metohija je protektorat u okviru nase zemlje. Politicari moraju da budu realni i u svojim izjavama ne smeju da budu ishitreni iako je tema vrlo zahvalna. Ako svaki dan dajete po jednu bombastu izjavu oko Kosova, moci cete svakodnevno da imate naslov ili naslovnu stranu. A da li cemo mi od toga imati korist u praksi i na prostoru Kosova, mislim da necemo. Razmisljam o tome, ali mislim da ce snage medjunarodne zajednice ostati na tom prostoru jos jedno izvesno, sasvim pristojno vreme. Krajnji cilj je multietnicki zivot na tim prostorima.

Da li to znaci da Ustav Srbije ne moze da bude donesen dok se ne definise konacan status Kosova?

- Ne, to ne znaci to. Ne znam odakle zurba kod nekih. Mislim da ti koji zure ili nisu promislili o toj zurbi ili bi sada da pokusaju da i Kosovo ubace u politicku igru, odnosno medjustranacku ili medjulidersku igru. Ustav Srbije moze da se napravi sa jednom otvorenom formom. U okviru Srbije postoji jedna zona, jedan prostor koji je pod Rezolucijom 1244 Saveta bezbednosti UN i dok vazi ta rezolucija, na tom prostoru bice uprava i protektorat medjunarodne zajednice. A kada dodje do promena, onda ce se u tom delu, poglavlju ili clanu Ustava napraviti promene. Ja nisam za ustave po principu deklaracija. Skupstine Jugoslavije, Srbije i Crne Gore mogu da donesu sta god im padne na pamet, ali je pitanje da li je to sprovodljivo. Ne mislim da je Ustav Srbije uslovljen konacnim statusom Kosova.

U svakom slucaju, onaj ko sada zuri sa konacnim statusom Kosova, to mora da se zna, snosice odgovornost za ono sto se sa Kosovom moze dogoditi. Ja sam za realno resenje kada je Kosovo u pitanju, nisam za ekstremna resenja i za otvaranje sam dijaloga izmedju Beograda i Pristine. Na kraju krajeva, takav korak sam i napravio. Ali, dijalog izmedju ljudi koji godinama nisu pricali, dijalog ljudi koji su se dugi niz godina gledali preko nisana i dijalog izmedju etnickih grupa koje su napravile velike zrtve jedne drugoj, treba da pocne sa odredjenim tehnickim pitanjima i resavanjem zivotnih problema kao sto su uslovi povratka, ekonomska problematika, trgovina, energetika, infrastruktura...Kroz ta pitanja mi treba da podizemo nivo naseg medjusobnog poverenja da bi u jednom trenutku zajedno sazreli i kao zreli ljudi i odgovorni politicari otvorili temu konacnog statusa Kosova i Metohije.

Mi nosimo istorijsku odgovornost u smislu da su mnogi pokusavali da postave resenje Kosova. Tu je bilo puno jurisa i s jedne i s druge strane. Nasa odgovornost je da napravimo održivo recenje, znaci da to ne ostavimo nasoj deci i unucima. Te izjave direktnog povezivanja Ustava i Kosova ne mislim da su mudre. One predstavljaju nekakav ekskluzivitet, a ako treba oko toga da se sukobimo, sukobicemo se, nema nikakvih problema.

Ivana Vuskovic

Danas, 23-24. 11. 2002.

Prva haska optuznica protiv kosovskih Albanaca u decembru

POD PRITISKOM BEOGRADA

Pristina - Podizanje prve optuznice Haskog tribunala protiv kosovskih Albanaca ocekuje se u decembru. Pozivajuci se na izvore u Tribunalu, pristinski dnevnik na albanskom jeziku Koha ditore objavio je juce da je "pod politickim pritiscima Beograda i, kako se cini, nekih zapadnih vlada, glavni tuzilac Haskog tribunala Karla del Ponte postavila za cilj da do kraja godine podigne optuznice protiv najmanje jednog kosovskog Albanca".

U clanku dopisnika lista iz Brisela i Berlina navodi se da o druge dve optuznice o kojima je Del Ponteova govorila prilikom posete Pristini u aprilu, nije bilo reci, kao i da glavni tuzilac Tribunala ima problema u pronalazenju svedoka i dokaza za podizanje optuzbe protiv Albanaca. "Vecina cinjenica' protiv Albanaca potice od srpskih vlasti i bila bi greska da se optuzba podigne samo na osnovu njihovih svedocenja, a slucaj kasnije izgubi", navodi se u clanku. Koha ocenjuje da ce "podizanje optuznice protiv Albanaca biti bolno za stanovnike Kosova, s obzirom na broj zlocina koje su pocinile srpske snage u Pokrajini" i opominje da ce to "izazvati ne samo odbojnost prema Haskom tribunalu, vec i uznemirenost i povecnje politickih i medjuetnickih tenzija na Kosovu". **(Beta)**

KOSOVSKO PRAVOSUDJE PRISTRASNO

Kosovska Mitrovica - Vladimir Bozovic, sef pravne sluzbe Koordinacionog centra savezne i republicke vlade za Kosovo i Metohiju, ocenio je prekjuce, posle dvodnevne posete Pokrajini da je pravosudni sistem na Kosovu i Metohiji "i dalje pristrasan i nedovoljno izgradjen". Bozovic je u Okruznom zatvoru u severnoj Mitrovici obisao Srbe osumnjicene za "etnicki motivisana krivicna dela", medju kojima su Andjelko Kolasinac, Veselin Besovic, Slavoljub Jovic i Miroslav Vuckovic. "Uveren sam da oni nisu krivi, zasta posedujemo i dokaze. Predali smo garancije savezne i republicke vlade za njihovo pustanje i odbranu sa slobode", rekao je Bozovic. On je dodao da Unmik to nije uvazio, iako Haski tribunal uvazava garancije SRJ, Srbije i njihovih vlada, dok kosovski sudovi to nisu u stanju da urade.

Bozovic je u subotu posetio manastir Visoki Decani, gde ga je iguman decanski Teodosije (Sibalic) upoznao sa najnovijim skrnavljenjem groblja u Decanima i teskim uslovima u kojima manastir zivi vec trecu godinu od dolaska medjunarodne misije na Kosovo i Metohiju.

Delegacija Saveta bezbednosti na Kosovu

KRIZA NE JENJAVA

Misija Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija boravice od 13. do 17. decembra u poseti Jugoslaviji, sa zadatkom da sacini izvestaj o situaciji na Kosovu, saznaje Tanjug u diplomatskim krugovima u Beogradu.

Poseta delegacije bila je prvobitno najavljena za prosli mesec, ali je odlozena zbog kasnjenja u izglasavanju Rezolucije 1441 UN o Iraku.

Delegacija Saveta bezbednosti UN koju, kako se saznaje, treba da predvodi norveski diplomata Ole Peter Kolbi, posetice prvo Kosovo, a zatim Beograd. Na osnovu uvida u situaciju na terenu i razgovora koje ce voditi sa najvisim jugoslovenskim, srpskim i kosovskim zvanicnicima, njeni clanovi ce pripremiti izvestaj za sednicu Saveta bezbednosti posvecenu Kosovu, ciji datum jos nije odredjen.

Prema oceni sadasnjeg predsedavajuceg Saveta bezbednosti kineskog diplomate Van Jing Fana, u pismu upucenom generalnom sekretaru UN Kofiju Ananu, cilj posete je pokazivanje odlucnosti Ujedinjenih nacija da i dalje igraju aktivnu ulogu u resavanju kosovske krize.

Inicijativa da delegacija Saveta bezbednosti poseti Kosovo potekla je od Rusije, cija je ocena, kako danas javljaju moskovski mediji, da se od poslednjeg sastanka Saveta bezbednosti posvecenog ovom pitanju, pre sest meseci, situacija u pokrajini nije promenila nabolje, pre svega u oblasti povratka raseljenih i borbe protiv kriminala.

(Tanjug)

U Cernici kod Gnjilana

OBNOVILI CRKVU

Cernica, decembra

Srbi u Cernici kod Gnjilana su letos uspravili minirani hram, prvu i poslednju tacku duhovnog oslonca u svojoj borbi za opstanak. Oni tako, sa svojih 65 kuca u mesovitom selu (siptarskih je 350), prkose zelji suseda da ih proteraju iz mesta u kome su rođeni i inate se s podatkom da je od dolaska Kfora na Kosovo i Metohiju u pepeo i prah pretvoreno vise od stotinu srpskih bogomolja. A obnovljena je jedino ova, u Cernici.

Za srpsku manjinu u Pokrajini crkve su zavetna mesta i osnovna oznaka postojanja, a to zna i ruka koja je tiskala eksploziv u temelje. Ako ne bude crkava nece biti ni Srba, ni njihovih tragova, a ni potvrde da su ikada ovde i ziveli.

Verovanje u Boga i danas je uzdanica svih srpskih narastaja u kosmetskom Pomoravlju, gde je nedavno dopremljena pomoc iz Cacka koju su prikupili monasi i vernici Srpske pravoslavne crkve.

I nastavnik veronauke Velja Stojkovic (26) iz Koretista kod Gnjilana kaze, dok pricamo na kontrolnom punktu u Konculju, mestu na kome se prelazi iz Bujanovca na Kosovo i Metohiju, da vera drzi ovaj narod na ognjistima.

- Na nastavu veronauke dolaze doslovna sva deca upisana u prvi i drugi razred osnovnih i srednjih skola u Pomoravlju, ali i djaci iz drugih razreda za koje ovi casovi nisu predvidjeni. Neki, doduse, idu i na casove gradjanskog vaspitanja, ali na veronauku dolaze svi - veli Stojkovic.

Zelja da sacuvaju nacionalni beleg i svoju veru pomogla je Srbima u Cernici da obnove hram Svetog Ilije koji je smesten na brezuljku iznad sela. Ovde su pravoslavci ranije gradili crkve Svete Petke i Svetog Spasa, ali su one završile kao

rusevine. Zato su 1924. godine zapoceli gradnju crkve Svetog Ilije i završili je za tri godine.

Crkva je prvi put osvestana 1954. godine, a zatim i 1984, posle popravke krova. Nocu, 14. januara 2000. godine, Albanci iz OVK eksplozivom su razneli nekoliko zidova bogomolje, a Srbi su u to vreme, iz dana u noc, mislili samo kako da sacuvaju glave na ramenima.

- Posle miniranja jedan Amerikanac, major iz Kfora, stalno nam je govorio da nam nema opstanka u selu ako ne obnovimo crkvu. Ponavljao je to uvek kad bismo se videli. U martu 2000. godine poceli smo da spremamo materijal za obnovu, ali je onda dosao maj, kad su Siptari pred prodavnicom u selu ubili troje nasih, a jedan od ubijenih je bio decak Milos, star cetiri godine - prica nam Ljubisav Kostic (62), predsednik Crkvenog odbora u Cernici.

Materijal za obnovu, vredan 25.000 evra, platila je kanadska vlada, i to je bio najveći novčani prilog, a mestani su sa 360 nadnica obnovili svoju crkvu koja je letos ponovo, treci put, osvestana. Americki vojnici iz Kfora cuvaju je sada dan i noc, ali i pravoslavno groblje pored nje.

U Cernici su Albanci od dolaska medjunarodne vojske na Kosmet ubili petoro Srba, a Ljubisav Kostic dodaje:

- Ne zivimo dobro, ali necemo da idemo odavde. Cekamo da nam bude bolje, a nama sve teze. Zapisite i ovo - od kada smo obnovili crkvu, u selu nije bilo pogibije. Nije ubijen niko nas.

Gvozden Otasevic

Izjava Mareka Novickog radiju Dojce vele

POVRATAK SRBA U PRISTINU JOS DUGO NEMOGUC

Pristina, 27. novembra (**Tanjug**)

Kosovski ombudsman Marek Antoni Novicki ocenio je danas da je povratak Srba na Kosovo trenutno moguc "samo u oblasti u kojima oni nemaju mnogo kontakata sa albanskom zajednicom, pa mogu da se vrate i osecaju se relativno bezbedno".

"Problem je stvaranje uslova za povratak Srba u urbane delove Kosova. Tako, na primer, povratak Srba i drugih manjina u Pristinu jos duze vreme nece biti moguc", rekao je Novicki u izjavi za nemacki radio Dojce vele.

Po njegovom misljenju, za povratak je neophodno osigurati da "ljudi budu bezbedni i to ne samo u fizickom smislu, vec i da im bude omoguceno da opstanu, da imaju od cega da zive", a "to zahteva velike napore i mnogo novca za razlicite programe, posto su za sada rezultati veoma slabi".

Zamoljen da objasni kako je moguće da se, po okoncanju NATO bombardovanja 1999. oko 800.000 kosovskih Albanaca vratilo za tri meseca, a da 250.000 raseljenih Srba i Roma na Kosovo ne mogu da se vrate ni posle vise od tri godine, Novicki kaze da je "to tesko porediti" jer su se Albanci vratili "u trenutku kada je Kosovo za njih bilo bezbedno", jer su "NATO, UNMIK, policija tu bili da zastite upravo Albance". Problem sa povratkom Srba i Roma je, kako je naveo, "to sto fizicka bezbednost vec dugo ne postoji".

Podsecajuci da statistike od juna 1999, kada su Kfor i UNMIK dosli na Kosovo, pokazuju "koliko je ljudi ubijeno, koliko je bilo ozbiljnih incidenata" i kako su "ti napadi uglavnom usmereni protiv srpske zajednice i Roma", Novicki je istakao da se "bezbednosna situacija polako popravlja, ali tek u poslednje vreme".

POVRATAK U METOHIJU

"Onamo, 'namo da vidju Prizren",
Pozele jedan nas kralj pre mnogo leta
Ima li srbina kome Kraljeva zelja smeta?

- Ne, ona nas sve u srce dira.
Pa koga cemo ispred svih nas,
Da Kralju u cast, sa lulom mira

U carski grad Prizren,
U Orahovac, Djakovicu, Decane, Istok i Klinu,
U nasu toplu Pec umarsira?

"Onamo, 'namo za brda ona"
Pozele Kralj pre mnogo leta.
Ima li Srbina kome Kraljeva zelja smeta?

Ne, ona nas sve u srce dira,
Pa i kako ne bi, jre to li je zivot - zivet' daleko,
Predaleko od nasih kuca, od nasih grobalja,
Od nasih manastira?

Po svu noc prekore snevam
Bogorodice Ljeviske, Svetih Arhangela,
Visokih Decana, Gorioca i Patrijarsije:
"Znate li vi da ovde bez vas i nas kao da nije,
I da su Prokletije i usred leta sve studenije,
A zimi sve prokletije i prokletije?"

Kori nas i Gracanica sveta gcajuc' u suzama:

"Dokle ce mila mi seja Pecka Patrijarsija
Samovat' samcijat' sama?"

Sta je sa zeljom staroga Kralja - jos pita ona -
i jesmo li vec nagluvi ili - ne dao Bog - kao top gluvi
na zov Decanskih zvona?

Pa zato, onamo, 'namo gde tri Bistrice i Beli Drim teku,
I gde ce uvek bistri i penusavi tec',
Onamo krenimo naseg povratka reku:
Za carski grad Prizren,
Za Orahovac, Djakovicu, Decane, Istok i Klinu,
za nasu toplu Pec!

Na put nas taj zavetni korakom od sedam milja,
Nek' nas na njemu Krsna Slava prati
I Gospod Blagosilja!

Lazar Radonjic

Hajnc Lokvaj: Sukob na Kosovu

Kako se mogao izbesci rat II deo

OBJEKTIVNO POSMATRANJE ne bi moglo da zaobidje ponasanje sefa Verifikatorske misije i da ga oceni kao neprimereno i odstupa juce od normalnih pravila koja vase za osobu s diplomatskim statusom koja je gost u nekoj zemlji. On se pojavio u mestu s povorkom novinara, pustio ih da se mesaju, vrzmaju i fotografisu i da mrtve, kako je o tome svedocio jedan od ucesnika, premestaju u položaj koji odgovara medijima. Nije nista organizovao da se preduzmu mere koje je dr Randa u svom izvestaju oznacila neophodnim za svaku kriminalisticku istragu, to jest da se mesto dogadjaja ogradi i da se spreći nedozvoljen prilaz. Voker je optuzivao samo na osnovu spoljnih znakova i svedocenja zitelja sela, i davao pogresne podatke o mrtvima. Takvo ponasanje ne bi mogla da dozvoli nijedna drzava koja ima minimum postovanja prema sebi. No, svojim preuranjenim izjavama i presudama, Voker je obelezio i ocene drugih organizacija i vlada, koje su s nehajnom lakocom, bez provere, preuzimale njegove "konstatacije", da bi na tim osnovama gradile svoju politiku.

Ovde se ne moze doneti nikakav sud o dogadjajima u Racku. Ali sasvim je nesporno - to cak priznaje i jugoslovensko rukovodstvo - da mrtvi u Racku idu na racun srpskih snaga bezbednosti. Nejasno je, kao sto je i bilo, kako se sve to odigralo. Medjunarodni krugovi su u medjuvremenu postali oprezniji kad se upustaju u ocenu krivice. OEBS je jos krajem 1999. konstatovao da bi bilo rano davati zakljucnu i konacnu ocenu o tome kako su se stvarno odigrali dogadjaji u Racku 15. januara 1999. Po svoj prilici, takva ocena nikada nece biti doneta kao krajnje jasna.

No, ovde nije ni bila rec o kriminalistickoj istrazi. Za analizu je bilo instrumentalizovanje jednog "masakra" u cilju dodatnog zaostavanja sukoba, i kao opravdanje za dalju vojnu eskalaciju. To sto su ljudske patnje u tome imale sporednu ulogu, sto su se u ratnom zargonu brojile u kolateralnu stetu, takode pripada pravilima gradjanskog rata. Posle "masakra u Racku", Amerikanci su, "na osnovu i dalje vazaceg ACTORD-a (Activation Order-Naredenje za aktiviranje, prim. ur.) hteli da odmah pocnu s bombardovanjem Savezne Republike Jugoslavije. Pri tome su ocekivali ucesce i drugih NATO-drzava, medju njima i Nemacke. Neki drugi politicki cilj, osim onoga koji se ticao kaznjavanja, nije se mogao prepoznati." (Ludger Folmer, "Rat u Jugoslaviji" - pozadina jedne zelene odluke") Ovde se mora dodati da jos nije bilo nacinjeno nikakvo objektivno, nepristrasno istrazivanje postojeceg stanja, vec je kaznjavanje Savezne Republike Jugoslavije bombardovanjem trebalo da usledi na osnovu jedne inicijalne sumnje. Ovo se moglo nazvati i kao medjunarodna linc-pravda. Dalje treba prizvati u secanje da bi nemacko ucesce u vazdusnim napadima, obrazloženo na takav nacin, bilo potpuno izvan mandata datih Bundestagu. Tako obrazloženi rat predstavljao bi ocigledno krsenje svih normi medjunarodnog prava i Ustava.

Kako smatra Folmer, drzavni ministar u Odeljenju inostranih poslova, nemackoj diplomatiji uspelo je da ostale ministre spoljnih poslova privoli da umesto ishitrenog bombardovanja organizuju pregovaracki proces u Rambujeu. Nemacka je takodje smatrala da pregovaracki proces treba izmestiti iz NATO-a u Kontakt grupu, da bi se u njega ukljucila i Rusija. No, Amerikanci su - kako pise Folmer - bili spremni da "pocetak direktnih vazdusnih napada odloze u korist pregovarackih procesa samo ako bi, kao prvo, pregovaracki paket sadrzao cvrsto jezgro o kojem se ne moze pregovarati i koji bi, uz to, drugim zapadnim partnerima potvrdio da ACTORD i dalje ostaje na snazi i da smesta moze biti primenjen, ako bi pregovaracki proces propao. Ovaj ustupak smo morali naciniti, da bismo uopste mogli pokrenuti pregovore u Rambujeu."

AKO BI NAVEDENI OPIS bio ociscen pravdajucih formulacija, onda tu ne bi bilo reci ni o cemu drugom do o podvrgavanju jednoj politickoj prisili. Nemacka politika predala se u ruke SAD. Sjedinjene Drzave najpre su se odrekle kaznenog rata zbog dela za koje jos nije postojala objektivna procena. Za to su dobile blanko ovlascenje za neki buduci kazneni rat u kojem bi cin kaznjavanja mogle izvesti same. Dakle, medjunarodnopravni kriterijumi u primeni kaznenih snaga nisu za Sjedinjene Drzave imali nikakvu veliku ulogu. One su odlucivale, i odlucuju, sa politickih stanovista svojih

interesnih pozicija. Medjunarodno pravo ce eventualno biti potegnuto da bi se pred javnoscu opravdala politicki motivisana intervencija. I na tom kursu nasle su Sjedinjene Drzave mnoge sledbenike.

Dogadjaji u predsoblju Rambujea obelezani su harmonizacijom NATO-a sa Kontakt grupom. Ujedinjene nacije su samo preko generalnog sekretara igrane podrzavajuocu ulogu i u najboljem slucaju imale samo indirektan uticaj, ali nikakvu istinsku tezinu. Diplomaciji je igrala pred ocima slika jednog Dejton II-sporazuma, za koji je Francuska htela da stavi na raspolaganje zamak Rambuje. Sjedinjene Drzave su sa izvesnom skepsom bacale pogled na taj evropski teatar. Sondiranja su u medjuvremenu pokazala da bi kosovski Albanci bili spremni da ucestvuju na zatvorenoj konferenciji, ako se ne bi pominjalo teritorijalno pitanje i ako bi pregovaracki proces isao ka tome da se zakljuci zaista samo interni sporazum. SRJ je bila voljna da na osnovu naznacenih jedanaest tacaka stupi u direktne pregovore s kosovskim Albancima, mada je bilo razmisljanja i protiv konferencije na kojoj bi ucestvovali "OVK teroristi". Obe strane, ipak, u principu su bile spremne da odgovore na poziv iz Rambujea. Iz pisanih izvora ne vidi se da je bilo potrebe za nekom posebnom vojnom pretnjom ili cak i pretnjom rata od strane NATO-a, da bi se one privele za pregovaracki sto. Politicki direktori ministarstava spoljnih poslova zemalja predstavljenih u Kontakt grupi okupili su se 22. januara 1999. u Londonu, da bi pripremili konferenciju. Na dan 26. januara, americka ministarka inostranih poslova sreala se u Moskvi sa svojim ruskim kolegom. Jednim izbalansiranim saopstenjem pozvana je SRJ da prihvati mere Saveta bezbednosti UN i da ispuni sporazum sa OEBS-om. Ali, na pridzavanje preuzetih obaveza pozvan je i OVK, cije su provokacije mogle znacajno doprineti nailazecim zategnutostima. Ministri su insistirali da zainteresovane strane intenzivnije porade na politickom resenju. Ugaone tacke u ovome - sustinska autonomija za Kosovo i ocuvanje teritorijalnog integriteta SRJ - bile su ponovljene.

Olbrajtova je, medjutim, izgledala nezadovoljna takvim resenjem. Ona se zaista nadala da Ivanova moze privoleti da u najmanju ruku cutanjem tolerise NATO vodjstvo prilikom primene odredjenog sporazuma. No, ruski ministar spoljnih poslova nije se mogao sloziti s tim. Iskazujući nezadovoljstvo, Olbrajtova potom nije htela da se pojavi na sastanku Kontakt grupe u Londonu. Posle intenzivnih razgovora s Evropljanima, americkoj diplomatiji, podrzanoj i od Britanaca, uspelo je da progura "dvostruku strategiju" koja je kombinovala diplomatiju i verodostojnu pretnju silom. I drugi zahtev americke ministarke spoljnih poslova - da se dozvola za pocetak vazdusnih napada prenese na generalnog sekretara NATO-a - ispunili su NATO-partneri u Kontakt grupi, da bi obezbedili dolazak Olbrajtove u London. Svojim pocetnim odbijanjem da ucestvuje na tom sastanku, americka ministarka uspela je, takticki spretno, da na svoj kurs dovede jos poneke evropske partnere iz Saveza koji su ipak pomalo oklevali.

GENERALNI SEKRETAR UJEDINJENIH NACIJA imao je 28. januara 1999. jedan malo neobicnan nastup u Savetu NATO-a. On je povezao napore NATO-a, Kontakt grupe i UN, pa je cak izgledalo da podstice NATO na primenu sile. Za predsednika jedne organizacije, koju je NATO gumuo u stranu, zaista je to bio zapazen nastup.

Dvadeset devetog januara ministri spoljnih poslova Kontakt grupe zakljucili su da stranama treba uputiti "poziv". Pregovori je trebalo da budu vodjeni na osnovu principa Kontakt grupe, o kojima se nije moglo pogadjati. Ti principi formulisani su dan kasnije, i na frapantan nacin licili su na onih jedanaest poznatih principa od 13. oktobra 1998! U roku od jedne nedelje trebalo je da strane stupe u pregovore, a njihovo trajanje ograniceno je na najvise 14 dana. Predsednik Saveta bezbednosti UN jednim svojim saopstenjem stao je iza zahteva Kontakt grupe.

Iako se nije mogla videti nikakva istinska potreba, Savet NATO-a pojacao je vojni pritisak na strane, tako sto je, doduse uz klauzulu o zadrzavanju prava, ali sasvim jasno, izrekao pretnju ratom. Generalni sekretar NATO-a preneo je poslednju pretnju beogradskom rukovodstvu i Rugovi i zatražio od njih da izadju u susret zahtevima medjunarodne zajednice. Jugoslovenski ministar inostranih poslova protestovao je kod predsednika Saveta bezbednosti UN i uzaludno zahtevao sazivanje hitne sednice. Najzad, 6. februara, ipak su se obe strane pojavile u Parizu.

Sta su dve sukobljene strane time postigle? Kosovski Albanci najzad su se nasli tamo kamo su politicki uvek stremili. Sukob na Kosovu bio je sada i internacionalizovan. Vazan medjucilj na putu ka nezavisnosti bio je postignut. OVK je sedeo ravnopravno za pregovarackim stolom, i nije dao samo trecinu clanova delegacije, vec je - za mnoge zapadnjacke diplomate iznenadujuce - dao i vodju delegacije. U toku jedne godine, OVK je za sebe izdejstvovao zvanican status. Vise se nije govorilo o albanskim teroristima ili o takozvanim OVK teroristima, vec o Oslobodilackoj armiji. Kosovski Albanci mogli su vec i tim biti veoma zadovoljni.

Beogradssko rukovodstvo moralo je jos jednom da se odrekne jednog za sebe vaznog poloazaja. Sukob na Kosovu sada definitivno vise nije bio samo untrasnja stvar Srbije, vec se nasao na medjunarodnoj tribini. Beograd je, kao i toliko puta ranije, vodio pretežno defanzivnu politiku, oslanjao se na formalno-pravni poloazaj i ustupke je cinio prekasno i samo pod pritiskom. U takvim uslovima nikakvi dalji ustupci nisu se ni mogli ocekivati. Za predstojece pregovore, Beograd je prilicno bio upucen samo na sebe. Rusija je u svakom slucaju bila slab saveznik.

PREGOVORI SU OTVORENI 6. FEBRUARA 1999. obracanjem francuskog predsednika Siraka. Radne sednice pocele su dan kasnije. Trajanje konferencije u Rambujeu, koje je najpre bilo ograniceno na jednu nedelju, dva puta je produzavano i ona se zavrсила 23. februara 1999. Petnaestog marta, u pariskom Centru Kleber, pregovori su jos jednom nastavljeni. Devetnaestog marta su prekinuti. Kao kopredsedavajući u ovim pregovorima fingirali su francuski ministar inostranih poslova Vedrin, kao domacin, i britanski ministar inostranih poslova Kuk, u ime Kontakt grupe. Pregovaraci su bili Amerikanac Hil, Austrijanac Petric i Rus Majorski. Delegacija kosovskih Albanaca brojala je 16 ljudi, tredjina od toga bili su pripadnici OVK, a druga trecina njima veoma bliski ljudi. Vodja pregovarackog tima bio je clan OVK Taci (formalno je bio rukovodilac grupe sacinjene od zastupnika u jednoj trojnoj grupi). Srpska pregovaracka grupa sastojala se od 13 clanova ciji se sastav menjao tokom konferencije. Pregovorima je rukovodio zamenik srpskog predsednika vlade Markovic. Doduse, ovoj delegaciji pripadali su i eksperti jugoslovenskog Ministarstva inostranih poslova, no i ona sama bila je pod srpskim rukovodstvom, da bi se naglasilo kako je, prema jugoslovenskom shvatanju, ovde rec samo o unutrasnjim problemima Srbije. Pregovori u Rambujeu bili su koncipirani kao pregovori pod klauzurom (nadzorom).

Francuski organizatori učinili su sve da bi sprecili kontakte sa spoljnim svetom, pogotovo s medijima. Ali strane su to izigravale svojim mobilnim telefonima. Zbog toga se od tih zaludnih pokusaja da se onemoguci kontakt, u Parizu najzad odustalo.

Kontakt grupa je postavila principe koji su stranama saopsteni pre pocetka pregovora i o kojima se nije moglo pogadjati. To znaci, ucestvovanjem u pregovorima, smatralo se da su ucesnici te principe prihvatili. Pod stavkom "primena", to je, izmedju ostalog, znacilo: "Ucesce OEBS-a i drugih medjunarodnih krugova, u meri koliko to bude potrebno." Ova formulacija znacila je svesno zavaravanje Rusa i SRJ. Izricitim navodenjem

OEBS-a i gotovo usputnim pominjanjem drugih krugova, i jedni i drugi morali su imati utisak da ce primena sporazuma nadalje biti nadgledana uz odgovornost

OEBS-a. Cinjenica je da su bitni delovi implementacije, od kojih je jedan predvidjao NATO trupe, bili formulisani jos pre pocetka pregovora. I albanska strana bila je, takodje, informisana o glavnim crtama. Zbog toga se ona i odrekla da taj za njih vazan zahtev pri zauzimanju stava o pozivu jos jednom isturi u prvi plan.

Nastavice se

Prevod s nemackog: Djordje Dimitrijevic

Kratka biografija generala Lokvaja govori da je on u Ratno vazduhoplovstvo Nemacke stupio jos 1959. godine, kao regrut. Od 1968. do 1973, Ministarstvo mu omogucuje da studira ekonomiju na Univerzitetu u Kelnu, a potom i da stekne generalstapsko obrazovanje na vodecoj akademiji Bundesvera u Hamburgu. Pocev od 1980. godine, slede sest godina rada u Saveznom ministarstvu odbrane, a zatim prelazi na rad u nemacku sekciju NATO-a kao rukovodilac referata za nuklearnu politiku. Od 1989. do 1991. general Lokvaj je sef Staba i zamenik komandanta divizije, a 1995. odlazi u Bec da bi preuzeo poslove u vojnom odeljenju nemackog predstavnistva u Organizaciji za evropsku bezbednost i saradnju (OEBS). Od 1996. Lokvaj je clan OEBS-ove misije za Balkan u Becu, i u tom svojstvu savetnik onih posmatraca OEBS-a koji su zaduzeni da prate sporazum o prekidu vatre izmedju OVK i srpskih snaga bezbednosti. Taj posao, na poziv OEBS-a, general Lokvaj nastavio je da obavlja i posle penzionisanja, ali posle otvorenih kritika koje je upucivao nemackom ministru odbrane Sarpingu, u junu 2000. bio je prinudjen da napusti i OEBS. U cemu se ogleda sustina neslaganja generala Lokvaja s politikom nemackog ministarstva odbrane? Kamen razdora, dabome, bilo je Kosovo, to jest Lokvajevu misljenje da "politicki cilj zastite ljudskih prava nije moguće iznuditi vazdusnim napadima". Pri tom je Lokvaj iznosio i sumnje da je Sjedinjenim Drzavama uopste i stalo do toga da stite ljude; ili im je vise stalo da intervencijom na Kosovu potvrde "verodostojnost" i vodecu ulogu NATO-a. Govorio je i o "sve vise sirecem cinizmu" koji se ogledao i u iskljucenju Jugoslavije iz OEBS-a 1992, sto je bilo "protivno duhu Helsinske konferencije" cije završne odredbe propisuju izricito da se svi konflikti moraju resavati za pregovarackim stolom. To, medjutim, podrazumeva i ucesce sukobljenih strana... Bilo je to i previse za nemacku drzavnu upravu koja je mislila da ce se resenjem o penzionisanju resiti neugodnog generala. Ta iluzija brzo se pokazala krhkom. Tacno godinu dana posle odlaska u penziju, i tacno godinu dana posle pocetka vazdusnih napada snaga NATO-a na SR Jugoslaviju, 24. marta 2000, general Lokvaj predstavio je javnosti svoju knjigu "Sukob na Kosovu - kako se mogao izbeci rat". Knjiga, cije najzanimljivije delove prenosi NIN, opisuje u pojedinostima dogadjaje od kraja novembra 1997. do marta 1999. Drugim recima, to je predistorija jednog rata koja mora uci u istoriju.
